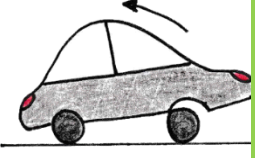
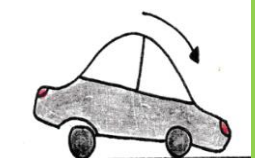
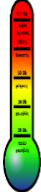
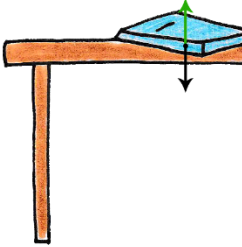

فهرهنگ--گلساری

وشی / scientific word زانستی / επιστημονική λέξη			ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲ	ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲ	ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ	ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ	ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ
ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ	ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ	ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ	ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ	ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ	ٲٲٲٲٲٲ // ٲٲٲٲٲٲ / example	ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ Symbol	ٲٲٲٲٲٲ ٲٲٲٲٲٲ Unit
αγωγός	گهیه نه ر	conductor	Ένα υλικό που αφήνει το ηλεκτρικό ρεύμα να κυλάει μέσα του.	مادده كه كه رینگه به كاره با ده دات پنیدا پروات			
αδράνεια	بئ کردار	inertia	Τα πράγματα προσπαθούν να μην αλλάξουν ταχύτητα. Αν είναι ακίνητα προσπαθούν να μείνουν ακίνητα. Αν κινούνται προσπαθούν να συνεχίσουν να κινούνται με σταθερή ταχύτητα.	شته كان هه وئ ده دن كه خیرایی نه گورن نه گهر نه وانه نه ،جولینه وه هه وئ ده دن هه ر بمیننه وه نه گهر نه وان ،بجولینه وه هه وئ ده دن به جولانه وه به خیراییه کی جیگیرو به رده وام			
αέρια	گزه کان	gases	Τα πράγματα που αλλάζουν και σχήμα και όγκο. Τα αέρια γεμίζουν	ئهو شتانه ی که نه گورین به شیوه و به قه باره گزه کان هه موو			

			όλο το χώρο γύρω τους. Στα αέρια τα μόρια κινούνται ελεύθερα.	بۆشاییه كان ی دهوروبه ری ان پر ده که ن له گزدا گه ردیله کان به ئازادی ده جوئین		

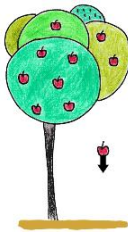

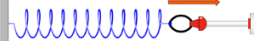
Επιστημονική λέξη / وشه ی. / زانستی / scientific word			Τι σημαίνει ;	?????? ????	Παράδειγμα / نمونه / example	Σύμβολο هێما Symbol	Μονάδα μέτρησης یه که ی پێوانه Unit
Στα ελληνικά	به كوردی	Στα αγγλικά					
ακουσότητα	دهنگن اسی	loudness	Πόσο δυνατό ή σιγανό ακούμε έναν ήχο. Τους ήχους με μεγαλύτερη ένταση τους ακούμε πιο δυνατούς.	چهند دهنگ و بێدهنگی ده بیستین دهنگه به لنده کان زیاترو وه به هیترتر ده بیستین			
αντίθετες δυνάμεις	هیژی دژیهر	balancing forces	Οι δυνάμεις σε ένα σώμα που είναι ίσες σε μέτρο και έχουν αντίθετη φορά. Οι αντίθετες δυνάμεις ισορροπούν, έχουν συνισταμένη μηδέν.	ئه و هیزانیه له جهسته دا له پێوانه دا یه کسان و کاتی پیچه وانه یان ههیه هاوسهنگی هیژی به رامبه ر، توخمییکی سفریان ههیه		F	نیوتن Νιούτον (N)
αντίσταση	به رگری	resistance	Πόσο δυσκολεύει ένας αγωγός τα	چهند قورسه بۆ گه یه نه ر یک که بجولیت له		R	Ωμ Ohm (Ω)

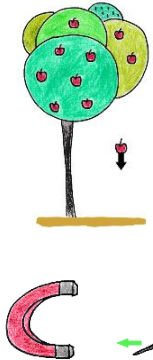
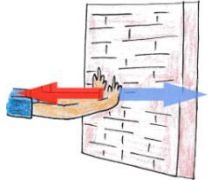
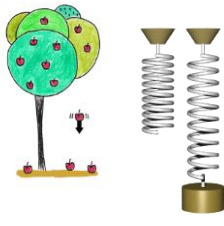
			ηλεκτρόνια να κινηθούν ανάμεσα στα θετικά ιόντα.	نیوان ئایۆنه ئه‌رێنیه‌کان		
αντιστάτες	به‌رگریکار	resistor	Ένας αγωγός που έχει αντίσταση.	که‌ناتیك که به‌رگری هه‌یه		
αραίωμα	ته‌نك	rarefaction	Εκεί που τα μόρια του αέρα είναι πιο αραιά, πιο μακριά μεταξύ τους μέσα στο ηχητικό κύμα.	له‌و شوێنه‌ی گه‌ردێله هه‌وا بیه‌کان بلاوترن. وزیاتر دورن له‌یه‌ کتر له‌ شه‌ بۆلی ده‌نگدا		

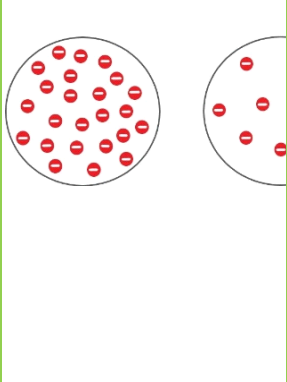
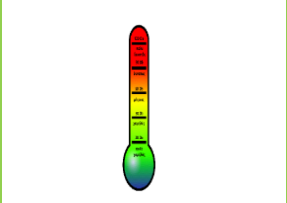
Επιστημονική λέξη / وشه‌ی / زانستی / scientific word			Τι σημαίνει;	Παράδειγμα / نموونه / example	Σύμβολο هێما Symbol	Μονάδα μέτρησης یه‌که‌یه‌ پێوانه Unit
Στα ελληνικά	به‌ کوردی	Στα αγγλικά				
αρχή διατήρησης της ενέργειας	بنه‌مای پاراستنی وزه	energy conservation principle	Η ολική ενέργεια είναι πάντα ίδια, διατηρείται.	کۆیی وزه‌هه‌می شه‌ وه‌ک، یه‌که‌وه پارێزراره		
αρχή της διατήρησης του φορτίου	بنه‌مای هه‌په‌شتنه‌وه‌یه‌ بار	electric charge conservation principle	Ο συνολικός αριθμός των φορτίων δεν αλλάζει. Μένει	کۆی گه‌شتی ژماره‌یه‌ باره‌کان ناگۆرێ. نه‌وه‌مه‌یشه‌ وه‌ک خۆی		

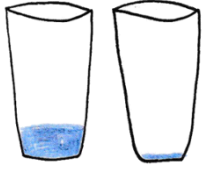
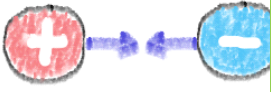
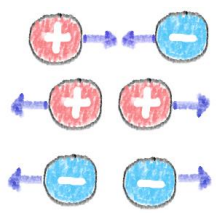
			πάντα ο ίδιος.	دهمئیتتهو ه			
άτομο	ئهتۆم	atom	Το πιο μικρό κομμάτι μιας ουσίας που δεν μπορούμε να το κόψουμε σε άλλα μικρότερα. Έχει έναν πυρήνα με πρωτόνια και νετρόνια. Γύρω από τον πυρήνα κινούνται τα ηλεκτρόνια. Είναι ηλεκτρικά ουδέτερο.	بچوكترين ماده(ناتوا) نين پارچه که ينله به رئهوهی ناویکی ههیه له پروتونات ونيوترونات ولکترونات که به دهوری ئهوناوکانه دا جوله دهکات بهلام به شیوهی یی لایهن به شیوهیهکی کارهبابی			
βάρος	کیش	weight	Η δύναμη που ασκεί η γη στα πράγματα και τα τραβά προς το κέντρο της.	ئهو ههزهی که زهوی بهکارپی دینی بو سهر شتهکان وراکیشیان دهکات بوناوهند		w	نیوتن نیوتون (N)

Επιστημονική λέξη / وشه‌ی زانستی / scientific word		Τι σημαίνει ;	Παράδειγμα / نمونه / example	Σύμβολο هئیمما Symbol I	Μονάδα μέτρησης به‌که‌ی ییوانه Unit
Στα ελληνικά	به کوردی	Στα αγγλικά			

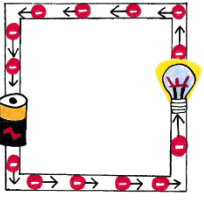

βαρυτική δυναμική ενέργεια	وزەى هێزى راكيشانى	gravitational potential energy	Η δυναμική ενέργεια που έχουν τα πράγματα γιατί τα τραβάει προς τα κάτω η βαρύτητα της γης.	ئەو وزە بەهێزەى شتەكان هەيانە چونكە هێزى كيشكردنى زەوى بەرەو خوارەو دەكيشى		U	جۆۆل Joule (J)
βρασμός	كولان	boiling	Η αλλαγή από υγρό σε αέριο. Το υγρό παίρνει θερμότητα από τη φωτιά ή από το μάτι της κουζίνας. Ο βρασμός γίνεται γρήγορα.	گۆران لە شلەوێ بۆ گازی شلەكە گەرمی لە ئاگرەوێ یان لە چاوی تە باخ وە رده گریت كولان خپرایه			
διάδοση του ήχου	بلاوکردنه وهى دەنگ	sound propagation	Το ταξίδι του ήχου μέσα σε ένα μέσο, όπως ο αέρας.	گەشتى دەنگ لە نیو ناوهندىك ، وهك ههوا			
διαφορά δυναμικού (τάση)	جياوازى هێزى فۆلت	potential difference (voltage)	Πόση ενέργεια δίνει η πηγή (μπαταρία) σε κάθε ηλεκτρόνιο για να κινηθεί μέσα στο κύκλωμα.	سەرچاوهى (باترى) چهنده وزه دهبه خشيتنه هەر ئەليكترونه به ك بۆ ئەوهى له نیو بازنه كهدا بجولیت		V	فۆلت Volt (V)
δύναμη	هێز	force	Όταν σπρώχνου με ή τραβάμε κάτι. Η δύναμη αλλάζει την	كانتیک شتیک پال پیوه ئەنیین یان رادهیکیشین هێز جو له. ئە گۆریت		F	نیۆتن Νιούτον (N)

Επιστημονική λέξη / وشه‌ی زانستی / scientific word		Τι σημαίνει ;	Παράδειγμα / نمونہ / example	Σύμβολο هېما Symbol	Μονάδα μέτρησης یه‌که‌ی پیوانه Unit
Στα ελληνικά	به کوردی	Στα αγγλικά			
δυνάμεις από απόσταση	هه‌یه‌کان له دووره‌وه	distance forces	Οι δυνάμεις που ασκούνται όταν τα πράγματα που αλληλεπιδρούν δεν ακουμπούν μεταξύ τους. ئه‌وه‌یه‌زانه‌ی کار ده‌که‌ن کاتیگ شته‌کان کارلیگ ئه‌ بن له‌یه‌کتر ناده‌ن		
δυνάμεις με επαφή	هه‌یه‌کانی په‌یه‌ه‌ند ی	contact forces	Οι δυνάμεις που ασκούνται όταν τα πράγματα που αλληλεπιδρούν ακουμπούν μεταξύ τους. ئه‌وه‌یه‌زانه‌ی کار ده‌که‌ن کاتیگ شته‌کان کارلیگ ئه‌ بن له‌یه‌کتر ئه‌ده‌ن		
δυναμική ενέργεια	وزه‌ی به‌هه‌یز	potential energy	Η ενέργεια που έχουν τα πράγματα επειδή βρίσκονται σε κάποια θέση ή επειδή έχει αλλάξει το σχήμα τους, έχουν πάθει ئه‌و وزه‌یه‌ی شته‌کان هه‌یا نه‌ له‌ به‌ره‌ئه‌وه‌ی له‌ پۆسته‌یکن یان به‌هۆی گۆڕینی شتیوه‌یا نه‌وه‌ یاخوده‌به‌ توشبوونی . شیواندن ئه‌وه‌ شتیوه‌ی وزه‌ی میکάνیکیه‌		U Joule (J)

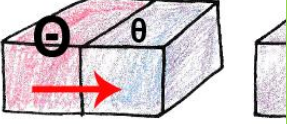

			παραμόρφωση. Είναι μία μορφή μηχανικής ενέργειας.				
ενέργεια	وزە	energy	Κάτι που αλλάζει μορφές και φέρνει αλλαγές στα πράγματα . Μορφές ενέργειας είναι η χημική, η ηλιακή, η ηλεκτρική, η θερμική, η φωτεινή, η μηχανική.	شتتیک شیوازی ته گۆریت و گۆرانکاری تههنیت له شتهکاندا . شیوهکانی وزە یا کیمیایی، خۆر، کارەبایی، گهرمی، گەش، میکانیکی			جۆۆل Joule (J)
Επιστημονική λέξη / وشەى زانست / scientific word			Τι σημαίνει ;	????? ???	Παράδειγμα / نموونه / example	Σύμβολο هێما Symbol I	Μονάδα μέτρησης بەکەى پێوانە Unit
Στα ελληνικά	به كوردی	Στα αγγλικά					
ένταση ηλεκτρικού ρεύματος	توندى هێز له کارەبا	current	Πόσο πολλά ηλεκτρόνια περνούν από μια 'φέτα' του αγωγού σε ένα δευτερόλεπτο.	چەند ئه لکتروۆن له چرکه یه کدا به نێو پارچه گه یه نهره که تێده به پرن		I	ئه مپێر Αμπέρ (A)
ένταση του ήχου	به رزی دهنگ	sound intensity	Πόσο δυνατός είναι ένας ήχος	دهنگیک چه نیی به رزه			دیسیبیل س Ντεσιμπέλ (dB)

εξάτμιση	هه ئم	evaporation	Η αλλαγή από υγρό σε αέριο. Το υγρό παίρνει θερμότητα από το περιβάλλον. Η εξάτμιση γίνεται σιγά σιγά.	گۆران له شلهوه بۆ گاز شله که گهرمی له ژینگه وهرده گریت هه ئمیش هیواش هیواش دروست نه بییت			
ετερώνυμα φορτία	بارگه ی جیاواز	unlike charges	Τα φορτία που είναι διαφορετικά, ένα θετικό και ένα αρνητικό. Τα ετερώνυμα φορτία έλκονται.	ئهو ته نانه ی که بارگه کانیا ن، جیاوازن، ته رێنی و نه رێنین. یه کترکش ده که نه ولی نزیك کردنه وه ی به کترده ده ن			
ηλεκτρικές δυνάμεις	هێزه کاره بابیه کان	electric forces	Οι δυνάμεις που ασκούνται ανάμεσα στα ηλεκτρικά φορτία. Είναι δυνάμεις από απόσταση.	ئهو هێزانه ی له نێوان باره کانیا کاره بادا کرده که نه له دووره وه هێزن		F	نیۆتن Νιούτον (N)

Επιστημονική λέξη / وشه ی زانست / scientific word			Τι σημαίνει;	Παράδειγμα / نموونه / example	Σύμβολο / هێما / Symbol	Μονάδα μέτρησης / پێوانه یه که ی / Unit
Στα ελληνικά	به کوردی	Στα αγγλικά				
ηλεκτρική ενέργεια	وزه ی کاره با	electric energy	Η ενέργεια που χρησιμοποιούν οι ηλεκτρικές συσκευές	ئهو وزه یه ی به کارهات وه له ناوما له کان		κιλοβάτ Κιλοβατώρα (KWh)

			στο σπίτι μας. Την πληρώνου με στους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος.	ماندا به کارهینانی ئامێره کارهبا په ک ان ته بیت پاره بدهین به پستوله ی کارهبا	Ηλεκτρική ενέργεια που χρησιμοποιούν οι συσκευές σε μία ώρα 0 - 0,5 kWh 0,5 kWh - 1,0 kWh 1,0 kWh - 1,5 kWh 1,5 kWh - 2,0 kWh 2,0 kWh - 2,5 kWh 2,5 kWh - 3,0 kWh 3,0 kWh - 3,5 kWh 3,5 kWh - 4,0 kWh		
ηλεκτρικό ρεύμα	تهزوی کارهبا ی	electric current	Ελεύθερα ηλεκτρόνια που κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση σε ένα κλειστό κύκλωμα.	ئه لکترو نه کان ئازاد به هه مان ئاراسته ده جو ئین له باز نه یه یکی داخرا ودا			
ηλεκτρικό φορτίο	بارگه ی کارهبا ی	electric charge	Αυτό που κάνει τα πράγματα να έλκονται ή να απωθούνται χωρίς να ακουμπούν μεταξύ τους. Το ηλεκτρικό φορτίο είναι θετικό ή αρνητικό.	ئه وه ی وا ده کات شته کان سه رنج پاکیشن یان جیاوزین به بی ئه وه ی له یه کتری بدهن بارگه ی کارهبا ی ئه ر ئینییه یان نه ر ئینییه		q	کولومب Coulomb (C)
ηλεκτρίση	تهزو	charging	Όταν ένα πράγμα που ήταν ουδέτερο παίρνει ή χάνει ηλεκτρόνια και γίνεται ηλεκτρικά φορτισμένο. Μπορεί να γίνει με	کاتی که شتی که به ده دست دیت که بیت و بیت و ئه لکترو نه کانی له ده دست بدات و به کارهبا			

Επιστημονική λέξη / وشه ی / زانست / scientific word		Τι σημαίνει;	Παράδειγμα / نمونه / example	Σύμβολο هیمما Symbol	Μονάδα α μέτρησ ης پنوا نه یه که ی Unit
Στα ελληνικά	به کورد ی	Στα αγγλικά			
ηλεκτρόνιο	ئه نکت روڤ	electron	Το πιο μικρό αρνητικό φορτίο. Όλα τα άτομα έχουν ηλεκτρόνια που κινούνται γύρω από τον πυρήνα τους. Το φορτίο του ηλεκτρονίου είναι αντίθετο από το φορτίο του πρωτονίου.	بچو کترین بارنی نه رینی هه موو ئه تۆمه ک ان ئه لکترونی ن هه یه که له ناو که که ی ان ده جو لیت هه وه بارگه ی ئه لکترون پیچه وانه ی بارگه ی پروتۆنه	
ήχος	دهنگ	sound	Κάτι που ακούμε με τα αυτιά μας. Ο ήχος είναι κύμα. Ξεκινά από την πηγή και ταξιδεύει μέσα από ένα υλικό μέσο.	شتیک که به گوێچکه ما ن گوێمان لی ده بی ت ده نگه که شه پۆلیکه له سه رچاو هه ده ست پی ده کات و به ناو می دیویه کی ماد دیدا	

				سه فەر ده کات			
θερμική ισορροπία	هاوسه نگی گهری	thermal equilibrium	Όταν δύο πράγματα που ακουμπούν φτάνουν στην ίδια θερμοκρασία. Το πιο ζεστό δίνει θερμότητα στο πιο κρύο.	کاتیکی دوو شت له یه ک ده که ون نه که نه هه مان پله ی گهری نه وه ی گهر مته گهرمای ده دات به نه وه ی که که متر گهرمه			
θερμοκρασία	پله ی گهری	temperature	Το μέγεθος που μας λέει αν κάτι είναι ζεστό ή κρύο.	نه وه باره یه ی پیمان ده نیت نه گهر شتیکی گهرم بی تی یان سارد		θ	پله ی سه دی Βαθμός Κελσίου (°C)

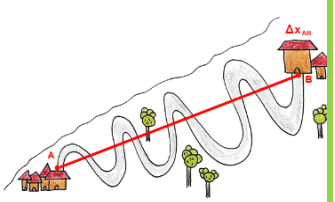
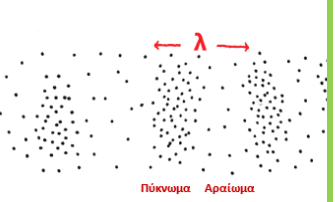
Επιστημονική λέξη / وشه ی زانست / scientific word			Τι σημαίνει;	?????? ???	Παράδειγμα / نموونه / example	Σύμβολο هیتما Symbol	Μονάδα μέτρησης پینوانه Unit
Στα ελληνικά	به کوردی	Στα αγγλικά					
θερμότητα	گهری	heat	Ενέργεια που 'ταξιδεύει' από κάτι που είναι ζεστό σε κάτι που είναι κρύο.	وزه که گه شت نه کات له شتی که وه که گهرمه بو شتیکی سارد			

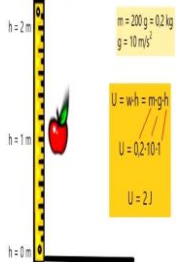
ιόν	ئايون	ion	Ένα άτομο που έχει χάσει ή έχει πάρει ηλεκτρόνια. Δεν είναι ηλεκτρικά ουδέτερο.	كه سيك كه ئەلكترونىه كا نى له دهست داوه يان ئەلكترونى وه رگرتوه ئەوه ئى لايه نيه			
κίνηση	جو له	motion	Όταν ένα πράγμα αλλάζει θέση, όταν πηγαίνει από ένα μέρος σε ένα άλλο.	كاتيك شتيك شونى ده گورپت كاتيك له شونى كه وه بۆ شونى كى تر ده روات			
κινητική ενέργεια	وزەى بزواند ن	kinetic energy	Η ενέργεια που έχει ένα πράγμα που κινείται. Είναι μία μορφή μηχανικής ενέργειας.	ئەو وزەيهى كه يه ك شتى هه يه ئەوه شپوهى وزەى ميكانيكويه		E_k	جوول Joule (J)

Επιστημονική λέξη / وشەى / زائنست / scientific word						
Στα ελληνικά	به كوردى	Στα αγγλικά	Τι σημαίνει ;	Παράδειγμα / نموونه / example	Сύμβολο هێما Symbol ol	Μονάδα α μέτρησης پێوانه یه که ی Unit

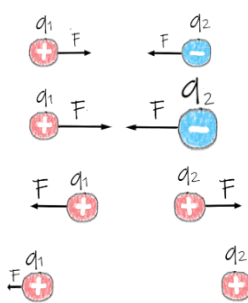
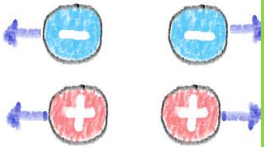
κύκλος του νερού	سوڤى ئاو	water cycle	Όταν το νερό αλλάζει μορφές στη φύση. Έτσι γίνονται τα σύννεφα, η βροχή, το χαλάζι, το χιονόνερο και το χιόνι.	كاتىك ئاو له سروشتدا ده گۆرپت هه ور و باران و ته رزه و شله و به فر روو ده ده ن			
κύκλωμα	خول	circuit	Μια διαδρομή από αγωγούς. Μπορεί να διαρρέεται από ηλεκτρικό ρεύμα. Για να υπάρχει ηλεκτρικό ρεύμα το κύκλωμα πρέπει να είναι κλειστό.	زىنگا يه ك به نا و گه يه نه ره كه له وانه يه دزه بكت له كارها بو ئه وهى كارها با بېت، ده بېت سور ه كه دابخرپت			
μάζα	بارسته	mass	Το μέγεθος που μας λέει αν ένα πράγμα είναι φτιαγμένο από πολύ ή λίγο υλικό.	ئهو قه باره يه ي پيمان ده ئپت ئه گهر شتىك له مادده يه كى زور يان كه م دروست بكرپت		m	ملگرام گرام كىلو خيلو- گراممو (كيلو) kg
μέσο διάδοση	بلا و كرده وه ى دهنگ مىديا	sound propagati	Ένα υλικό, στερεό, υγρό, ή	، مادده يه ك ، رهق ، شله ، يان غازىك ، كه پييدا			

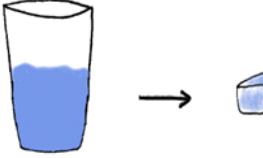
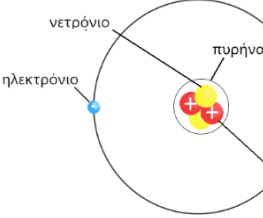
ς του ήχου		on medium	αέριο, που μέσα του ταξιδεύει, διαδίδεται ο ήχος. Οι πιο πολλοί ήχοι που ακούμε έχουν μέσο διάδοσης τον αέρα.	سه‌فه‌ر ده‌کات ده‌نگ بلاو، ده‌کات زۆریه‌ی ئه‌و ده‌نگانه‌ی که ده‌یبیستین مانای بلاوکردنه‌وه‌ی هه‌وایان هه‌یه		

Επιστημονική λέξη / وشه‌ی / زانست / scientific word			Τι σημαίνει;	Παράδειγμα / نموونه‌ / example	Σύμβολο هێما Symbol	Μονάδα μέτρησης یه‌که‌ی پێوانه Unit
Στα ελληνικά	به‌ کوردی	Στα αγγλικά				
μετατόπιση	جێگۆڕێکی	displacement	Η διαφορά της τελικής θέσης x_2 από την αρχική θέση x_1 σε ένα πράγμα που κινείται.	جیاوازی شوونی x_2 کۆتایی له پێگه‌ی x_1 بنه‌ره‌تی هه‌و به‌ بۆ یه‌ک شت ده‌جوێ		مه‌تر Μέτρα (m)
μήκος κύματος (ηχητικού)	درێژی شه‌پۆل (ده‌نگ)	sound wavelength	Η απόσταση ανάμεσα σε ένα πύκνωμα και στο επόμενο πύκνωμα ή ανάμεσα σε	دووری نیوان مه‌وداکی زیگزاکی و ئه‌و دووریانی خواره‌وه یان نیوان ته‌نکی داهاوو و ئه‌وانه‌ی خواره‌وه له		مه‌تر Μέτρα (m)

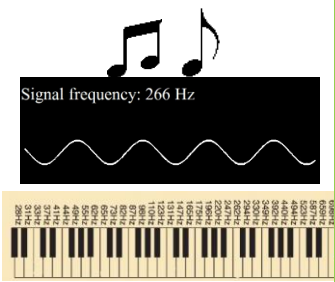
			ένα αράϊωμ α και στο επόμενο αράϊωμ α σε ένα ηχητικό κύμα.	شەپۆلێکی دەنگیدا .			
μήκος της διαδρο μής	درێژی ریگاگە	length of path	Η απόστα ση ανάμεσ α στις θέσεις x1 και x2 σε ένα πράγμα που κινείται.	دووری نیوان شوێنهکانی x1 و x2 له به ک شتدا که دەجولیت دە.		s	مەتر Μέτρα (m)
μηχανική ή ενέργεια	وزە میکانیکی	mechanical energy	Το άθροισμ α της δυναμικ ής και της κινητική ς ενέργει ας ενός πράγμα τος. Μένει πάντα ίδια, διατηρεί ται σταθερή .	کۆی وزە بزووک و بزواندن له شتیکدا هه میسه وه ک خۆی دەمیئیتەوه ، به جیگیری دەبیچەسپ ئینیت			جۆول Joule (J) میکانیک Εμηχανικ ή

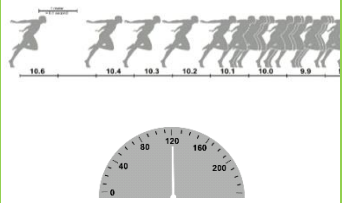
Επιστημονική λέξη / وشە / ζάνιστ / scientific word			Τι σημαίνει;	Παράδειγμα / نموونه / example	Σύμβολο هێما λο Symbol ol	Μονάδα α μέτρησ ης پێوانه یهکە Unit
Στα ελληνικά	به کوردی	Στα αγγλικά				

νετρόνιο	نیوترۆن	neutron	Μικρό σωματίδιο που βρίσκεται στον πυρήνα των ατόμων. Δεν έχει ηλεκτρικό φορτίο.	ئەو تەنۆكە بچووكانە ی لە ناو كلیۆی ئەتۆمەكان هیچ نوکە بارگە یەکی کارەبایی نیە			
νόμος του Coulomb	یاسای کۆلۆمب	Coulomb's law	Η ηλεκτρική δύναμη ανάμεσα σε δύο φορτία είναι • به رێژەپێ له گەئێ به رهه می دوو باره که به پێچهوانه ی پیک به راده به ک بۆ چوارگۆشه ی بارکردنی دووری	$F = K \cdot \frac{q_1 \cdot q_2}{r^2}$			
ομώνυμα φορτία	بارگه له ئه کچۆ کان	like charges	Τα φορτία που είναι ίδια. Τα ομώνυμα φορτία απωθούνται.	ئەو تەنانە ی که بارگه کان بیان له یه که دچن له یه که دوور ده که ونه و ه			
παραμόρφωση	شێواندن	deformation	Όταν ένα πράγμα αλλάζει σχήμα.	کاتی که شتی که شیوه ده گۆرپێت			
Επιστημονική λέξη / وشه ی. / زانست		scientific word		Τι σημαίνει;	Παράδειγμα / نموونه / example	Σύμβολο / هێما / Symbol	Μονάδα μέτρησης / پێوانه یه که ی
Στα ελληνικά	به کوردی	Στα αγγλικά					

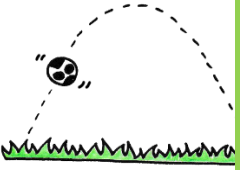
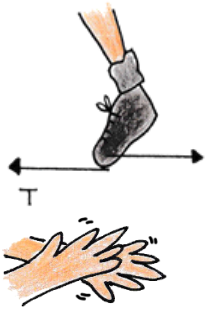
							Unit
πηγή ηλεκτρικού ρεύματος	سه‌رچاوه ی هیژی کاره‌با	electricity source	Κάτι (όπως μια μπαταρία) που δίνει ενέργεια στα ηλεκτρόνια για να κινούνται σε ένα κλειστό κύκλωμα.	(شتییک وهک) پاتری (که) هیژ به ئەلکترۆنه کان ده‌دات بۆ ئەوهی له بازنه‌ی داخراودا . بجوئین .			
πηγή ήχου	سه‌رچاوه ی ده‌نگ	sound source	Κάτι (όπως μια χορδή) που βγάζει ήχο.	شتییک (وهک) ده‌زوو (که) ده‌نگ دروست ده‌کات .			
πήξη	به‌ستن	freezing	Η αλλαγή από υγρό σε στερεό. Το υγρό χάνει θερμότητα και γίνεται στερεό.	گۆران له شله‌وه بۆ پته‌و شله‌که گه‌رمی له‌ده‌ست ئەدا و ره‌ق ده‌بێت			
πρωτόνιο	پروٲون	proton	Το πιο μικρό θετικό φορτίο (+). Όλα τα άτομα έχουν πρωτόνια στον πυρήνα τους. Το φορτίο του πρωτονίου είναι αντίθετο από το φορτίο του ηλεκτρονίου.	بجووکتیرین ته‌نوکه‌ی بارگه‌ی (+) ئەرئین هه‌موو ئەتۆمه‌کان پروٲونیا ن هه‌یه له ناوناووکدا باری پروٲون پیچه‌وانه ی بارگه‌ی ئەلکترۆنی که .			

Επιστημονική λέξη / وشه‌ی زانست / scientific word			Τι σημαίνει ;	????? ???	Παράδειγμα / نمونہ / example	Σύμβο λο هٓٓما Sym bol	Μονά δα μέτρη σης پٓٓوانه یه‌که‌ی Unit
Στα ελληνικ ά	به كوردی	Στα αγγλικά					
πύκνωμα	به‌ستان	compression	Εκεί που τα μόρια του αέρα είναι πιο πυκνά, πιο κοντά μεταξύ τους μέσα στο ηχητικό κύμα.	کاتی گه‌ردیله کانی هه‌وا چترتین، له‌یه‌کتر نزیکترن له شه‌پۆلی ده‌نگدا			
στερεά	رەق	solids	Τα πράγματα που δεν αλλάζουν σχήμα και έχουν πάντα τον ίδιο όγκο. Στα στερεά τα μόρια είναι πολύ κοντά μεταξύ τους και κινούνται πολύ λίγο.	ئه‌و شتانه‌ی که شیوه‌ناگۆ رن و هه‌میشه هه‌مان قه‌باره‌یان هه‌یه‌ له. رەقدا گه‌ردیله کان زۆر نزیکن له یه‌که‌وه و زۆر که‌م ده‌جوئێ ته‌وه			
συνισταμένη δύναμη	هٓٓزی پٓٓشنیار کراو	resultant force / total force	Η συνολική δύναμη που ασκείται σε ένα πράγμα από όλα τα πράγματα που αλληλεπιδρά.	ئه‌و هٓٓزه‌ی که له‌سه‌ر یه‌ک شت ئه‌نجام ده‌دریت له هه‌موو ئه‌و شتانه‌ی که		$F_{ολ}$	Νιούτον v نیوتن (N)

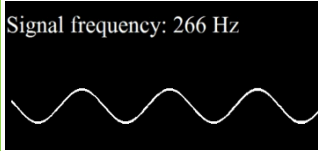
				له گه ئی کارلیکه			
συχνότητα	شه بۆلی دهنگ	frequency	Πόσες ταλαντώσ εις κάνει η πηγή του ήχου σε ένα δευτερόλε πτο.	چەند هه لوشکا ن ئە کات سه پچاوه ی دهنگ له چرکه یه کدا		f	Hertz هێرتز (Hz)

Επιστημονική λέξη / وشه ی زانست / scientific word		Ti σημαίν ει;	????? ????	Παράδειγμα / نموونه / example	Σύμβο λο هێما Symbol	Μονάδ α μέτρησ ης یه که ی پێوانه Unit
Στα ελληνικ ά	به كوردی ست					
ταλάντωση	له رينه وه کا ن	oscillation	Όταν κάτι κάνει μια μικρή κίνηση γύρω από τη θέση του.	کاتیک شتیک له شوینی خۆی ده جوئیته وه		
ταχύτητα	خێراپی	speed	Το πόσο γρήγορα κινείται ένα πράγμα.	چەندبه خێراپی شتیک ده جوئیت		u Μέτρα ανά δευτερ ό-λεπτο (m/s)
ταχύτητα του ήχου	خێراپی دهنگ	speed of sound	Πόσο γρήγορα ταξιδεύει ο ήχος μέσα σε ένα στερεό, σε ένα υγρό, ή	دهنگ چەند خێرا دهروات له ناو ناوتهنگ یکی رهق یان	u	پێوانه کان له چرکه یه کدا Μέτρα ανά

			σε ένα αέριο μέσο.	شله يه كيان مامناونهند ئيكي گازيدا			δευτερό-λεπτο (m/s)
τήξη	توانه وه	melting	Η αλλαγή από στερεό σε υγρό. Το στερεό παίρνει θερμότητα και λιώνει, γίνεται υγρό.	گۆران له رهقه وه بو شله رهق گهرمی وهرده گریت و دهتوئته وه ، ده بیته ، شله			

Επιστημονική λέξη / وشه ی / زانست / scientific word			Τι σημαίνει ;	?????? ???	Παράδειγμα / نمونه / example	Σύμβολο Symbol	Μονάδα μέτρησης Unit
Στα ελληνικά	به کوردی	Στα αγγλικά					
τροχιά	خولگه	orbit	Η γραμμή που ενώνει όλα τα σημεία απ' όπου περνά ένα πράγμα που κινείται.	ئهو هئيله كيه هه موو ئهو خالانه به يه كه وه ده به ستیت هوه كه شتیکی جولاندن پیدایا تئیده په ڕیت			
τριβή	لیکخش ان	friction	Η δύναμη που εμποδίζει, που αντιστέκεται, στην κίνηση ενός πράγματος πάνω σε ένα άλλο πράγμα.	ئهو هئیره كيه رێگری ده، خۆی راده گریت، شتیکی به سه ر شتیکی تردا ده جووئێ ته وه		T	Νιούτον Νιούτον (N)

υγρά	شله كان	liquids	Τα πράγματα που αλλάζουν σχήμα. Ο όγκος στα υγρά είναι πάντα ο ίδιος. Στα υγρά τα μόρια είναι κοντά μεταξύ τους και κινούνται σαν να κυλούν το ένα πάνω στο άλλο.	ئەو شتانەى كە شینۆه دەگۆرن قەبارەى شله كان هەمیشە وەك یەكن له. شله كان دا گەردیله ك ان له یەكەوه نزیكن و دەجوئى وەك ئەوہى بەسەر یە كدا بجوئین			
υγροποίηση	هه لمب به ون	condensation	Η αλλαγή από αέριο σε υγρό. Το αέριο χάνει θερμότητα και γίνεται υγρό.	گۆران له گازەوه بۆ شله گازه که گەری له دەست ئەدا و دەبێتە شله			

Επιστημονική λέξη / وشەى زانست / scientific word			Τι σημαίνει ;	[?][?][?][?][?][?][?][?]	Παράδειγμα / نموونه / example	Σύμβολο Symbol	Μονάδα μέτρησης Unit
Στα ελληνικά	به كوردى	Στα αγγλικά					
ύψος ήχου	به رزب ونه وهى دهنگ	pitch	Πόσο χαμηλός ή ψηλός είναι ένας ήχος. Οι ήχοι με μικρότερη συχνότητα είναι οι πιο χαμηλοί. Οι ήχοι με	دهنگ چه ند نزم يان درتير بيت دهنگه كان به ريزهى نزمتر كه مترينن دهنگه كان به ريزهى			

			μεγαλύτερη συχνότητα είναι πιο ψηλοί.	زیاترەووە بەرزترن.			
υδρατμός	ههئمی ئاؤ	water vapor	Το νερό σε αέρια μορφή.	ئاو له شێوهی گاز			
φαινόμενο Joule	کاریگەر ی جوول	Joule effect	Όταν ένας αγωγός διαρρέεται από ηλεκτρικό ρεύμα, ο αγωγός ζεσταίνεται.	کاتیگ گهیه نهیری که له کارهبا، دهردیپت، په یوه نندیکا ر گهرم ده بییت			
χροιότητα ήχου	ئاوازی دهنگ	timbre	Αυτό που μας επιτρέπει να ξεχωρίζουμε τον έναν ήχο από τον άλλο ακόμα κι αν έχουν το ίδιο ύψος και την ίδια ένταση.	ئهوهی رینگه مان پێدهدات په ک دهنگ له دهنگێکی تر جیاگه ی نهو ته نانهت ئه گهر هه مان درێژی و چریشیان هه بییت			
χρονικό διάστημα	ماوهی کات	time interval	Πόσο χρόνο κράτησε μια αλλαγή, για παράδειγμα μια κίνηση.	چهن کاتی ویست بوگورانکار ی بو نمونه جولانیك		Δt	چرکه Δευτερό-λεπτο (s)